

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

12. Birleşim

30 . 6 . 1965 Çarşamba

İçindekiler

	Sayfa
1. — Geçen tutanak özeti	216
2. — Yoklama	216
3. — Başkanlık Divanının Genel Kurula sunuşları	216
1. — Giresun Milletvekilleri M. Kemal Çilesiz ile Naim Tirali'nin, Ticaret Bakanı Cumhuriyet Senatosu Amasya Üyesi Macit Zeren hakkında Anayasanın 90 nci maddesi gereğince, bir Meclis soruşturması açılmasına dair önergesi (9/49)	216:219

1. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

(2) numaralı Tahkikat Komisyonu üye seçimi ve,

Giresun Milletvekili Nizamettin Erkmen ile Giresun Senatörü Sabahattin Orhon'un, eski Ticaret Bakanı Fennî İslimyeli ve eski Bayındırlık Bakanı Arif Hikmet Onat haklarında, Anayasanın 90 nci maddesi gereğince, bir Meclis soruşturması açılmasına dair önergesi üzerine kurulması gereken Soruşturma Hazırlık Komisyonu seçimi yapıldı. Oyların ayrımı so-

nunda adayların adı geçen komisyonlara seçilmiş oldukları bildirildi.

Saat 15,10 da Birleşime son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Nurettin Ok

Kâtip
Amasya
Nevzat Şener

Kâtip
Malatya
Nurettin Akyurt

BİRİNCİ OTURUM

Açılma saati : 14,30

BAŞKAN — Başkanvekili Ferruh Bozbeyli

KÂTIPLER : İsmet Kapisız (Yozgat), Nurettin Akyurt (Malatya)

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısının Onikinci Birleşimini aç- yorum.

2. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama otomatik cihazla yapılacaktır. Sayın üyeler lütfen kabul düğmelerine bassınlar.

(Otomatik cihazla yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır, görüşmelere başlıyoruz.

3. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Giresun Milletvekilleri M. Kemal Çile-siz ile Naim Tirali'nin, Ticaret Bakanı Cumhuriyet Senatosu Amasya Üyesi Macit Zeren hak-kında Anayasanın 90 nci maddesi gereğince, bir Meclis soruşturması açılmasına dair öner-gesi (9/49)

BAŞKAN — Gündemimizle ilgili önergeyi okutuyorum.

T. B. M. Meclisi Başkanlığına

İhracatımızın ortalama % 15 ini teşkil ede-rek, dış ticaret dengemizde önemli bir yer tutan fındık mahsulümüzün 1964 yılında rekor sevi-yeye erişmesi, 3 ncü İnönü Hükümetini çok isa-betli bâzı kararlar almak zorunda bırakmıştır.

Bu kararlardan başlıcası; mevsim başında

164 milyon kilo olarak tahmin edilen rekolte-nin, 60 milyon kilosunu gelecek yıla bı-rakılmak üzere depo etmek ve FİSKO Birlik eliyle, fındık tarım satış kooperatiflerine ortak olmayan fındık müstahsıllarının fındığını da, hem ihraç imkânlarını elde tutabilecek, hem köylüyü himaye edecek bir asgari fiyat üzerin-den satınalmaktır.

3 ncü İnönü Hükümetinin fındık müstahs-lının yüzünü güldüren bu çok yerinde kararı, rekoltenin 164 milyon kilonun da üstüne çıka-rak 200 milyon kiloyu aşması yüzünden, 5 . 8 . 1964 tarih ve 6-3416 sayılı Kararname ile ayrılan 450 milyon liralık mübayaaya kredisi-ne 63 milyon liralık bir ilâve yapılmasını gerek-tirmiş ve böylece rekor seviyedeki fındık mah-

sulüne rağmen, iç ve dış piyasalarda fiyat istikrarının sağlanmasına çalışılmış, zamanın Başbakan Yardımcısı Sayın Dr. Kemal Satır tarafından radyolar vasıtasıyla, fındığın son kilosuna kadar, ilân edilen fiyat üzerinden Hükümet tarafından mubayaa edileceği millete açıklanmıştır.

3 ncü İnönü Hükümetinin bütçe müzakereleri sırasında çekilmek zorunda bırakılması üzerine, kurulan 4 ncü Koalisyon Hükümetinin Ticaret Bakanı Sayın Macit Zeren'den, bir yandan Millet Meclisinde yapılan gündem dışı konuşmalarla, bir yandan Fisko Birlik yöneticilerinin ısrarla talepleriyle, eski Hükümetin mubayaa politikasına devam etmesi istenmişse de, Ticaret Bakanı Sayın Macit Zeren gereken kararı vermekte aylarca gecikmiştir. Bu gecikme ve fındık müstahsılına Ticaret Bakanlığı tarafından yeterli bir açıklama yapılmaması, Anayasamızın 52 nci maddesinin açık hükmüne rağmen, onbinlerce fındık müstahsılına, evlerinde veya ambarlarında sakladıkları fındıkları 4,40 lira yerine 2,40 liraya kadar ellerinden çıkarmalarına sebeb olmuştur.

Bu ihmal sadece içerde fiyatların düşmesine sebeb olmakla kalmamış, müstahsılın fındığını yok pahasına ele geçiren bâzi ihracatçılar, asgari ihraç fiyatına uyar görünerek, eski Hükümetin aldığı önleyici kararlar Ticaret Bakanı Sayın Macit Zeren tarafından değiştirildiği için, rıstrunlu satışlarına devam etmişler ve böylelikle dış piyasada fiyatlar beklenen gelişmeyi göstermekte gecikmiştir.

Nitekim, aradan aylar geçtikten sonra, Ticaret Bakanı Sayın Macit Zeren yaptığı bir Doğu - Karadeniz gezisinde, kendisine yetkili ve sorumlu kişiler tarafından anlatılmak istenen durumu bizzat görmüş ve Ankara'ya dönüşünde mubayaaya devam kararı almış, böylece iç ve dış piyasada beklenen fiyat gelişmesi derhal bağlamıştır.

Kısa olarak anlatmaya çalıştığımız durum karşısında, Ticaret Bakanı Sayın Macit Zeren'in ihmali yüzünden, onbinlerce fındık müstahsılı ellerindeki mahsulü aşağı - yukarı yarı fiyatına satmak zorunda kalmıştır. Bundan bâzi araçlar faydalanarak dış piyasayı da rıstrunlu satışlarla düşürmüşlerdir. Bu ihmal yüzünden millî ekonomimizde büyük yeri olan fındığın

istikrarlı ve istifadeli satış imkânlarına açıkça sekte vurulmuştur.

Bu arada, Ticaret Bakanlığı içinde başarılı çalışmalarıyla temayüz eden bâzi memurların, pasif görevlere nakledilmeleri de, Ticaret Bakanı Sayın Macit Zeren'in ihmalden doğan kusurlu tutumuyla yakından ilgilidir. Bakanlık bünyesinde bu kusurlu tutumun yarattığı havayı dağıtmak endişesiyle Sayın Macit Zeren'in yaptığı nakiller, ihmalden doğan kusurunun bir karinesini teşkil etmektedir.

Ticaret Bakanı Sayın Macit Zeren'in hareketi Türk Ceza Kanununun 230 ncü maddesine uymaktadır. Anayasamızın 90 ncü maddesine ve T. B. M. Meclisi İktüzüğünün 12 ve 14 ncü maddelerine göre hakkında Meclis soruşturması açılması için gereken işlemin yapılmasını saygılarımızla dileriz.

22 . 6 . 1965

Giresun Milletvekili
Naim Tirali

Giresun Milletvekili
Mustafa Kemal Çilesiz

BAŞKAN — Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantı İktüzüğü gereğince müzakere yapmaksızın bir hazırlık komisyonu seçmemiz gerekmektedir. Bu komisyona partilerce verilmiş olan üyelerin ismi basılı olarak üyelere dağıtılmıştır.

Tasnif heyetini seçiyoruz :

Muslihittin Gürer (Sakarya Milletvekili). Burada.. Esat Kemal Aybar (Mardin Milletvekili.) Yok.. İhsan Ataöv (Antalya Milletvekili). Burada.. Sinan Bosna (Denizli Milletvekili). Burada.

Seçime Nevşehir'den başlıyoruz.
(Seçimler için oylar toplandı.)

BAŞKAN — Oylarını kullanmayan başka arkadaşımız var mı? Yok. Oylama işlemi bitmiştir.

Tasnif heyeti lütfen yerini alsın.

Üye seçimi için yapılan oylama sonucunu okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Ticaret Bakanı Macit Zeren hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısı İktüzüğünün 14 ncü maddesi gereğince kurulacak olan Türkiye Büyük Millet Meclisi Soruşturma Hazırlık Komisyonu üyeliği seçimine

(192) üye katılmış ve neticede aşağıda isimleri yazılı üyeler hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Arz olunur.

Sakarya Milletvekili Antalya Milletvekili

Muslihittin Gürer İhsan Ataöv

Denizli Milletvekili

Sinan Bosna

Soruşturma Hazırlık Komisyonuna gösterilen adaylar

Hüseyin Kalpaklıoğlu (Cumhuriyet Senatosu Kayseri Üyesi) 182

Zeki Kumrulu (Cumhuriyet Senatosu Ordu

Üyesi) 186

Cahit Ortaç (Cumhuriyet Senatosu Bursa

Üyesi) 186

Ata Bodur (Ordu Milletvekili) 186

Saffet Eminagaoglu (Artvin Milletvekili) 186

Fahri Giritlioglu (Edirne Milletvekili) 186

BAŞKAN — Nisap hâsıl olmadığından seçim yenilencektir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Birleşik Toplantısını 1 Temmuz Perşembe günü saat 14,30 a tâlik ediyorum, Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma saati : 15,05